

valikult tõtistkõrda lauskada, ja sedda pârrast Keisri praua
akts salwida ja kronida.

Ümber üllendas siis Jummal üht waestlast, kes maddas-
luses ja waesluses sündinud, kõige kõrgemaks Wennerigi
maesterahwaks, ja näitis Peter selle üllendomisega, et ta sest
luggu ei piddand, eggas sedda kulan, missfuggufest fuggust
innimene piddi ollema; waid, et agga se temma melest mak-
sis, sedda temma tarkus ja õigus tõibliku näggi ollewad.
Oppetab pühha kirri Jummalast seddasamima, kui ütles:
Jummal ei te mitte wahhet ei innimese eggas innimese wah-
het; waid kõige rahva seast on se temma melest armas, kes
teddo kardab ja õigust teeb.

Üllemat ööldi, et Katarina emma Rootsi minnes, omi-
ma eessimese mehhhe kolm poega Riga olli jättnud; need oolid
sel hâdda ja waeno ajal laiali sanud, eggas olnud teada, kus,
ehk kaks veel hingas piddid ollema. Agga juhtus, et Pohla kuns-
ningas omma ministerit Peterpurti ühhe tallitamise pârrast
oli saatnud; se, kui omma moale taggasjäi olli minnemas,
kuulis Kura: maal ühhes piiskopites linnas, sealt majas, kuhu
hu bemaajale olli jámas, kaks meesterahwast wâgga kôws-
waste tõine tõisega waidlewad, ja üht tõisele ütlewad: kui
mul ogga ni paljo olleks, et jõuaksin Peterpurti omma ðe,
Keisri praua Katarina jure minna, kûl siis saaksid näggema,
mis sinnoga peaks tehtama! Minister, kes need sõnnad
kõrvalt juhtus kuulma, wõttis pârrast innimest kõrwale, ja
kuulas temma käest, kuida ta nenda julgend râkifa: agga ins-
nimene olli tõe peâle julge, ja ütles ennast Katarina põõs-
wenna ollewad. Olli sel ajal Holsteini: maa sunrwürst, kes
Petri wâimehheks olli sanud, omma minister Bassewitziga
Peterpurtis; selle wiimsele kiejutas Pohla minister, mis ta
Kura: maal nimmetud innimese suust olli kuulda sanud.
Bassewiz andis kirja omma wârstile luggeda, ja râkis se
sedda luggu jâlle Keisrile. Se ei lausund Katarinale sõns-
nagi, waid andis Nia kuberner Repnili kasku, innimest
kes sedda râkind, mis temmale teabavantud, tagganduda;
tedda wahhi olla wõttia; heasest piddada, hästi üllespiddada,
ja nenda, kuida ta tedda ommas waeses ridis kâtesanud,
wahhi al Peterpurti sata. Kui sînna olli sanud, laskis Peter
tedda ðrakulata, ja tõusis siis selgeste ülles, et ta tões-
te Katarina poolwend olli. Tõisel páwal läks Keiser issi
tedda watama, ja râkis temmag, ilma et innimene tedba
oleks teadnud Keisri ollewad. Pâew peâle sedda ütles Peter
Katarinale: poliitseimeister on meid lõunesõmaajast en-
nesele tarvitab, ja ollen lubband, et mõslemad tulume.
Kui sõl oolid, andis Keiser politseimeistrile tâhte, et innis

mest ettesata. Kui ta tappa astus, nõekus Katarina Pe-
tri kâtte wahhel ârra; agga kinnitas tedda Keiser ja ütles:
„se on minno nââl ja sinno wend; terreta-tedda, kuida ðe
kohhus wenda terretada, ja anna temiale suud kui temmaste
asja on, siis tahhan ma tedda kûl mehheks tehha; agga kui
sedda ei olle, tahhan ma temmate anda, et auuga wõib ellasa-
da.“ Pârrast üllendas Keiser tedda grahwiks, ja nimmetas
tedda Tschoglikowits. Se grahw Tschoglikow, kelle
pârrast veel tâunapâew suur Willandi, ja mitmed muud
mõisad, on selle samma eessimese Tschoglikowi järgmisi.

Mõueti siis ka tõiste wendade jârrele; leiti neid ülles,
ja sabeti Peterpurti. Üks neist surri peagi ârra; tõine, kes
jârrele jâi, sai ka krahwiks tehtud, ja anti temmale nimmi
Skawronki; ning on sesamima suggu ja nimmi veel
tâunapâew alles.

Meist sin, ustawia ja selge tõe mõdâ rágitud asjuist sed-
da iggaühhel nähha, kui paljo immet selle sure innimese ja
kuulsa Wallitseja ellu járgmiste põlwe rahwa mâlestatawaks
jättnud. Innimesed, kes suri asju ilmas teinud, ja veel sa-
wad tegema, on kõikipiddi hopis tõised; nende nõud ja wi-
sid, nende teud ja kombed, ning siis ka nende ello luggugi
koggoniste tõistiwi, kuida sedda tõistest innimestest, sedda
igga páwaseks nimmetada, nâhtakse ollewad. Need viim-
sed kâtwad ikka wanna õppind jâlgj mõdâ, ehk olgo te kuigi
sant ja waewaline; need tõised nõudwad parremat, ja wõt-
lewad sellepârrast kõigest ihho ja hing wâest, eggas lasse en-
nast sennest, mis tûhhi on, ja mis wallemõtlemised auuks
ja heaks kïdawad, ehk hâbbiks ja pahhaks laidawad, ei il-
maski petta; et selge ja terve silmaga nâwad, mis tõestse
dige on, ja kõigile head sadab, ning kassuks tuldeb, ja nâ-
wad neminad kaugele ette: iggapâwased innimesed ei jõua
taugemale kui agga ülle kûne wadata; eggas muud, kui agga
ennese tûhhist kossu pâda, sellepârrast on nende sâbda kîsik,
ja kõik nende nõud kîsikud nõud, kellest ilmal talgi head
sa ollema, olgo siis ehkwahhest õtse juhumise kaupa.

Agga hakkagem jâlle Petri wõitlemisest Rootsi kunninga-
Raarliga râkima. 1702 aastal hâwpitas Scheremetjew
Marjenburgi linna ârra, kui Schlippenbachi Elme lihhel-
tonnas olli ârawõitnud. Gesthammast ajast hakkas wenne
wâggi Rootsi peâle haawhawalt ikka ennam woomust sama-
ja wõttis Peter 14nemal Julil Tartu: ja 9mal Augusti
küu páwal 1704 aastal, Narwa linna ennese kâtte; aasta
pârrast sedda sai Mîtwa sin ja kõik Kura: ma wõtetud, et sedi-